

Språkvänliga Göteborg?

Finsktalande äldres uppfattningar
om en åldersvänlig stad

Maarit Jaakkola

Finskspråkig titel: Kieliystävällinen Göteborg? Suomenkielisten ikäihmisten näkemyksiä ikäystävällisestä kaupungista

En rapport på uppdrag av Äldreombudsmannen vid Göteborgs Stad

© Maarit Jaakkola

Göteborg, augusti 2025

Omslagsbild: Jonas Jacobsson, Unsplash

Övriga bilder: Maarit Jaakkola

Layout: Maarit Jaakkola

Hänvisning till rapporten:

Jaakkola, M. (2025). *Språkvänliga Göteborg? Finsktalande äldres uppfattningar om en åldersvänlig stad*. Rapport på uppdrag av Äldreombudsmannen, Stadsledningskontoret, Göteborgs Stad.

Innehåll

Sammanfattning..... 4

Tiivistelmä 5

1. Bakgrund..... 7

 1.1 Sverigefinska äldre i Göteborg 7

 1.2 Göteborg som åldersvänlig stad..... 10

 1.3 Metod 12

 1.3.1 Webbenkät 12

 1.3.2 Fokusgruppsintervjuer..... 14

 1.3.3 Expertintervjuer..... 14

2. Åldersvänlighet ur perspektivet minoritetsspråk och -kulturer 16

 2.1 Prioriteringarna i en åldersvänlig stad..... 16

 2.2 Fokusområden som språkfrågor 17

 2.2.1 Information och kommunikation: kommunicera på finska!..... 18

 2.2.2 Samhällsstöd och service: trösklar och slussar..... 19

 2.2.3 Social delaktighet och inkludering: mot ofrivillig ensamhet..... 20

 2.2.4 Bostäder: hur känns det att ha sitt hem i ett äldreboende? 22

 2.2.5 Mobilitet: med rollatorn till skogen..... 23

 2.2.6 Stadsmiljö: fler skyltar och vägvisningar på finska 23

 2.3 Självidentifikation som metodologisk utmaning 24

3. Mot en åldersvänlig stad – rekommendationer 26

 3.1 Språkfrämjande faktorer och språkhinder 27

 3.2 Utvecklingsområden..... 27

4. Konklusion..... 29

Referenser 30

Bilagor 31

Sammanfattning

Den här rapporten granskar finskspråkiga äldres syn på Göteborg som en åldersvänlig stad. I Göteborgs Stad finns det drygt 3500 finskspråkiga personer över 60 år.

En åldersvänlig stad är för äldre finskspråkiga göteborgare framför allt en språkvänlig stad. För finskspråkiga äldre är det viktigt att få service på finska, i enlighet med lagen om nationella minoritetsspråk. De viktigaste elementen i en åldersvänlig stad för finskspråkiga i pensionsåldern är riktad information och kommunikation, samhällsstöd och tjänster på finska samt social delaktighet och inkludering där det finska språket uppskattas och stöds. Dessa aspekter av åldersvänlighet har inte prioriterats i Göteborgs Stads plan för en åldersvänlig stad, där fokus ligger på mobilitet och bostäder. Det innebär att verksamhet riktad till den nationella minoriteten måste betraktas ur ett annat perspektiv än det som gäller för den åldrande majoritetsbefolkningen.

En central metodologisk utmaning i det strategiska arbetet med en åldersvänlig stad är svårigheten att identifiera sverigefinnar. En förvaltningskommun är skyldig att erbjuda tjänster till den nationella minoriteten sverigefinnar, men minoriteten identifierar sig inte alltid som sverigefinsk eller har förmåga att formulera åsikter på gruppnivå. Inom förvaltningarna finns det å andra sidan inte alltid förståelse för den särskilda rättsliga ställning som finskspråkiga har. Kommunikation på finska kräver också kunskap om sverigefinsk kultur – inte enbart översättningstjänster.

Språkvänlighet förutsätter att stadens personal får bred utbildning i frågor som rör den nationella minoriteten sverigefinnar, förvaltningskommunens ansvar och minoritetskulturer. Det handlar inte enbart om att uppmärksamma den nationella minoriteten, utan om att aktivt stödja och skapa möjligheter till språkbruk. För det första behöver kommunen öka medvetenheten om de nationella minoriteternas språkliga och kulturella rättigheter inom stadens alla förvaltningar. För det andra behövs finskspråkig personal som kan praktiskt främja användningen av finska i kommunens verksamheter. Möjligheterna till språkbruk skapas i slutändan genom små, konkreta åtgärder.

Rapporten finns tillgänglig även på finska.

Tiivistelmä

Tässä raportissa tarkastellaan suomenkielisten ikäihmisten näkemyksiä Göteborgin kaupungin ikäystävällisyydestä. Göteborgin kaupungissa on runsaat 3500 suomenkielistä yli 60-vuotiaista.

Ikäystävällinen kaupunki on iäkkäille suomenkielisille göteborgilaisille ennen kaikkea kieliystävällinen kaupunki. Suomenkielisille ikäihmisille on tärkeää saada palveluita suomeksi kansallisen vähemmistölainsäädännön mukaisesti. Tärkeimpiä ikäystävällisyyden elementtejä eläkeikäisille suomenkielisille ovat kohdennettu informaatio ja viestintä, yhteiskunnan tuki ja palvelut suomen kielellä sekä sosiaalinen osallisuus ja inklusio, jossa suomenkielisyyttä arvostetaan ja tuetaan. Näitä ikäystävällisyyden osa-alueita ei ole asetettu etusijalle Göteborgin kaupungin ikäystävällisen kaupungin suunnitelmassa, jossa korostuvat liikkuvuus ja asunnot, mikä tarkoittaa sitä, että kansalliselle vähemmistölle suuntautuvaa toimintaa on tarkasteltava eri näkökulmasta kuin ikääntyvää enemmistökielistä väestöä.

Keskeisenä menetelmällisenä haasteena ikäystävällisyyden strategiatyössä on ruotsinsuomalaisten tunnistamisen vaikeus. Hallintoaluekunnan tulee tuottaa palveluita ruotsinsuomalaisten kansalliselle vähemmistölle, mutta vähemmistö ei aina tunnista itseään ruotsinsuomalaisiksi tai kykene muodostamaan ryhmätason näkemyksiä. Hallinnoissa taas ei aina ymmärretä suomenkielisten lainsäädännön takaamaa erityisasemaa. Suomenkieliseen viestintään tarvitaan myös ruotsinsuomalaisen kulttuurin ymmärtämystä eikä pelkkiä käännöspalveluita.

Kieliystävällisyys edellyttää kaupungin henkilökunnan laaja-alaista kouluttamista kansallisen vähemmistökielen, hallintoaluekunnan ja vähemmistökulttuurien kysymyksistä. Kyse ei ole ainoastaan kansallisen vähemmistön huomioimisesta, vaan aktiivisesta tuesta ja kielen käyttömahdollisuuksien luomisesta. Ensinnäkin kunnan tulee lisätä tietoisuutta kansallisista vähemmistöistä ja heidän kieli- ja kulttuurioikeuksistaan kaikilla hallinnonaloilla. Toiseksi tarvitaan suomenkielisiä työntekijöitä, jotka voivat edistää suomen kielen käyttöä kunnan toiminnoissa. Kielen käyttömahdollisuuksia luodaan lopulta pienin ratkaisuin.

Raportti on saatavilla myös suomeksi.

1. Bakgrund

I den här rapporten undersöks hur finskspråkiga äldre i Göteborg upplever stadens strategi om åldersvänlighet. Hur uppfattar pensionerade finstalande stadsinvånare Göteborg som en boendemiljö och som en plats att åldras på?

Göteborgs Stad anslöt sig år 2015 – som första stad i Sverige – till Världshälsoorganisationens (World Health Organization WHO) globala nätverk för åldersvänliga städer. Nätverket "Age-friendly Cities and Communities" (AFCC), som grundades 2010, syftar till att ge städer möjligheter till ett strategiskt arbete för att skapa "åldersvänliga" livsmiljöer. I dagsläget ingår 12 svenska städer i nätverket, och nätverket omfattar över 1 700 städer världen över. Göteborgs Stads handlingsprogram för ett åldersvänligt Göteborg 2021–2024 (Göteborgs Stad, 2021) slår fast att staden ska erbjuda inkluderande och tillgängliga miljöer som främjar hälsa, delaktighet och trygghet för alla, så att livskvaliteten kan bibehållas genom hela livet. I programmet framhålls också att äldres aktiva delaktighet i utvecklingsarbetet är en viktig förutsättning för att programmet ska lyckas. På stadens webbplats presenteras riktlinjerna för åldersvänlighet både på svenska och finska (Göteborgs Stad, 2025).

Programmet Åldersvänliga Göteborg genomförde under 2024 en enkätundersökning på svenska som resulterade i 817 svar (Göteborgs Stad, 2024b). I rapporten konstaterades att nationella minoriteter och personer i hemlöshet är svårnådda grupper. Särskilt lyftes äldre romer fram, då bristande läs- och skrivkunskaper gjorde det omöjligt för många att besvara enkäten. Det är även troligt att sverigefinnar kan ha avstått från att svara på enkäten, eller inte upplevde den som relevant för dem – på grund av att den var formulerad på svenska. Därtill framkom inte de behov och utmaningar som är specifika för nationella minoriteter. Mot denna bakgrund gav Göteborgs Stads äldreombudsman i uppdrag åt denna rapports författare att särskilt analysera de finskspråkiga svaren. Författaren är docent vid Göteborgs universitet och andra vice ordförande för Göteborgs Stads råd för den sverigefinska minoriteten.

1.1 Sverigefinska äldre i Göteborg

Antalet sverigefinnar uppskattas oftast utifrån hur många som är folkbokförda i Sverige och födda i Finland eller ättlingar till personer födda i Finland. De som är födda i Finland kallas då för första generationens finländare; de som har en förälder född i Finland kallas för andra generationens finländare, och deras barn för tredje generationens finländare. Detta är dock endast ett grovt sätt att uppskatta antalet sverigefinnar. Det exakta antalet äldre sverigefinnar kan inte fastställas, eftersom Sverige inte registrerar sina medborgares eller bosattas modersmål. De som är födda i Finland eller är ättlingar till personer födda där kan vara finlandssvenskar och ha svenska som modersmål. I många fall är personerna tvåspråkiga. Det finns ingen information om hur många av dem som identifierar sig

som sverigefinnar och därmed är berättigade till de rättigheter som tillkommer nationella minoriteter.

Enligt den svenska statistikmyndigheten SCB (2025) bodde det år 2024 sammanlagt 30 389 personer med finsk bakgrund i Göteborg, vilket motsvarade cirka 5 procent av stadens invånarantal. Det totala antalet personer med finsk bakgrund har hållit sig relativt stabilt under det senaste decenniet, eller till och med ökat något jämfört med år 2010, då antalet uppgick till 29 056 personer. Tabell 1 visar antalet personer med finsk bakgrund åren 2024 och 2010. Medan antalet personer i första och andra generationens finländare har minskat, har den tredje generationen ökat.¹ Den tredje generationen har dock inte nödvändigtvis lärt sig finska, åtminstone inte som modersmål. Samtidigt har särskilt antalet personer med finsk bakgrund över 60 år vuxit. Sammantaget innebär detta, åtminstone sett ur detta perspektiv, att den sverigefinska befolkningen håller på att åldras.

Generation	Antalet 2024	Över 60 år	Antalet 2010	Över 60 år
1:a generation	4953	3524	7299	3926
2:a generation	10 721	2074	11 442	345
3:e generation	14 715	84	10 315	0
Totalt	30 389	5682	29 056	4271

Tabell 1. Antal invånare med finskt påbrå i Göteborg 2024 och 2010. Källa: SCB 2025.

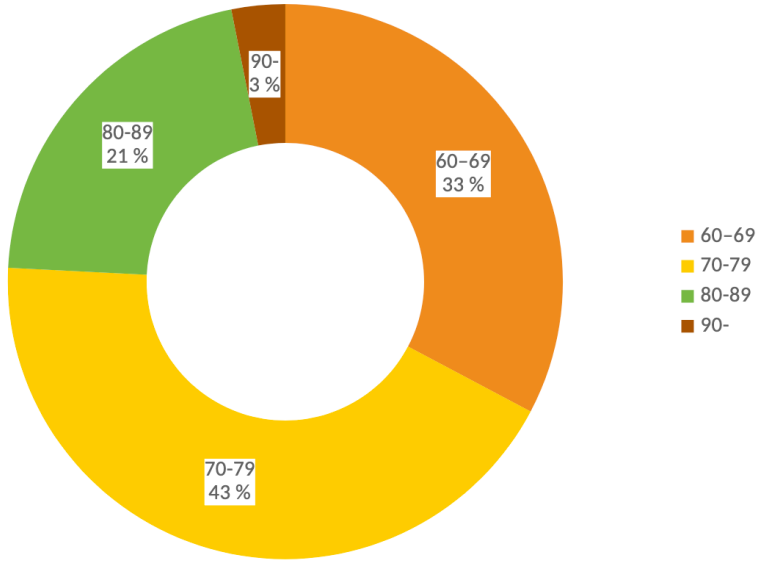
Enligt statistiken finns det drygt 3 500 göteborgare över 60 år som är födda i Finland, och denna åldersgrupp utgör majoriteten (71 %) av alla Finlandsfödda i Göteborg. Figur 1 visar hur de över 60 år är fördelade i olika åldersgrupper. Figuren visar att den största åldersgruppen bland äldre är de som är mellan 70 och 79 år, och 24 procent är över 80 år. De flesta av dessa Finlandsfödda äldre flyttade till Sverige som arbetskraftsinvandrare under 1960- och 1970-talen.

De arbetade till stor del inom industrin och gick i pension från arbetsplatser som exempelvis Volvo eller SKF. Majoriteten av de över 60-åriga bor i Hisingen (36 %) och i nordöstra Göteborg, till exempel i Angered och Bergsjön (29 %).

Många arbetskraftsinvandrares förstaspråk är finska, och vissa av dem är enbart finska medborgare, medan andra kan ha dubbelt medborgarskap – något som tilläts av den finska staten från och med år 2003. En del har även lärt sig svenska, men för många var det vanligt att hålla sig inom finskspråkiga gemenskaper, vilket gjorde att inläringen och användningen av svenska hamnade i bakgrunden. Deras barn kan ha lärt sig finska, särskilt det talade språket, men barnbarnen kan ofta inte språket längre. Det är också vanligt att även om en person kan finska, så är de muntliga färdigheterna starkare än läs- och skrivkunskapen. Enligt Forum för le-

¹ Antalet i respektive åldersgrupp är ungefärliga, eftersom offentlig statistik inte redovisar grupper med färre än tio personer för att bevara anonymiteten.

vande historia (2024) har sverigefinnar inte fått tillräckligt med stöd för att föra vidare sitt språkligt-kulturella arv, och det har funnits en negativ inställning i det omgivande samhället. Sammanfattningsvis kan man säga att äldre göteborgare med finsk bakgrund lever i en mångfacetterad språkmiljö, men för alla är det viktigt att få höra och vårda det finska språket och den kultur som följer med språket.

Figur 1. Fördelning i åldersgrupper bland personer födda i Finland över 60 år. Källa: SCB 2025.

Finskspråkiga äldre personer kan, om de så önskar, räkna sig som en del av den erkända historiska minoriteten sverigefinnar. Sverigefinnarna är en av Sveriges fem nationella minoriteter, vid sidan av romer, judar, tornedalingar och samer. Därutöver finns det i Sverige även andra finsk-ugriska eller etniska språkliga minoriteter med koppling till migration från Finland, såsom lantalaiset, kväner, ingermanlänningar, finlandssvenskar, finska romer och ättlingar till skogsfinnar, men dessa har inte erkänd status som nationell minoritet i Sverige. Vissa av dessa grupper kan dock betrakta sig som en del av den sverigefinska nationella minoriteten på grund av sitt finska språk, sina släktband eller sin kulturella tillhörighet.

Göteborgs stad har sedan 2011 tillhört förvaltningsområdet för finska språket, tillsammans med 65 andra kommuner runt om i Sverige. Den nationella minoriteten sverigefinnar har särskilda rättigheter i en förvaltningskommun. Status som förvaltningskommun innebär att kommunen ska erbjuda finskspråkiga förstärkta rättigheter, det vill säga äldreomsorg samt förskole- och skolverksamhet i väsentliga delar på finska, samt möjlighet att kommunicera med myndigheter på finska. Kommunen är även skyldig att informera invånare som tillhör den nationella minoriteten om deras rättigheter. Kommunen är dessutom skyldig att samråda med sverigefinnar i frågor som rör dem, vilket innebär att det ska ges inflytande över kommunens arbete med språk och möten, till exempel genom dialogmöten eller arbetsgrupper.

Huruvida en person är sverigefinsk eller inte baseras på principen om självidentifikation. I denna rapport hänvisas målgruppen äldre personer i pensionsålder med finska som språk till som "sverigefinska äldre", även om vi i praktiken inte vet om alla finskspråkiga på gruppnivå identifierar sig just som sverigefinnar. Å andra sidan utgör sverigefinskheten en öppen kategori: för att delta i verksamhet som anordnas för den finskspråkiga nationella minoriteten behöver man inte heller visa att man är sverigefinsk, utan verksamheten är öppen för alla som vill delta och förstår finska, oavsett självidentifikation. Eftersom respondenterna deltog i verksamhet riktad till den sverigefinska nationella minoriteten i kommunen och var intresserade av att svara på enkäten på finska, kan man anta att de tillhör den målgrupp som kommunen avsåg.

I strategin för en åldersvänlig stad betonas den äldre befolkningens mångfacetterade behov. När det gäller en nationell minoritet handlar det dock inte enbart om behov eller önskemål, utan om språkliga och kulturella rättigheter som kommunen är skyldig att garantera. Detta är kopplat till en särskild utmaning inom språkförvaltningen: rättigheterna ska förverkligas, men det är inte alltid känt var rättighetsinnehavarna finns, och de uttrycker inte nödvändigtvis själva att de tillhör den grupp som har dessa rättigheter. Utmaningen uppstår därför ofta ur det faktum att det är oklart om en äldre person identifierar sig med en nationell minoritet, och om det i en viss situation är aktuellt att tillgodose de språkliga rättigheterna. Jag återkommer till detta längre fram, i avsnittet 2.3 Självidentifikation som metodologisk utmaning.

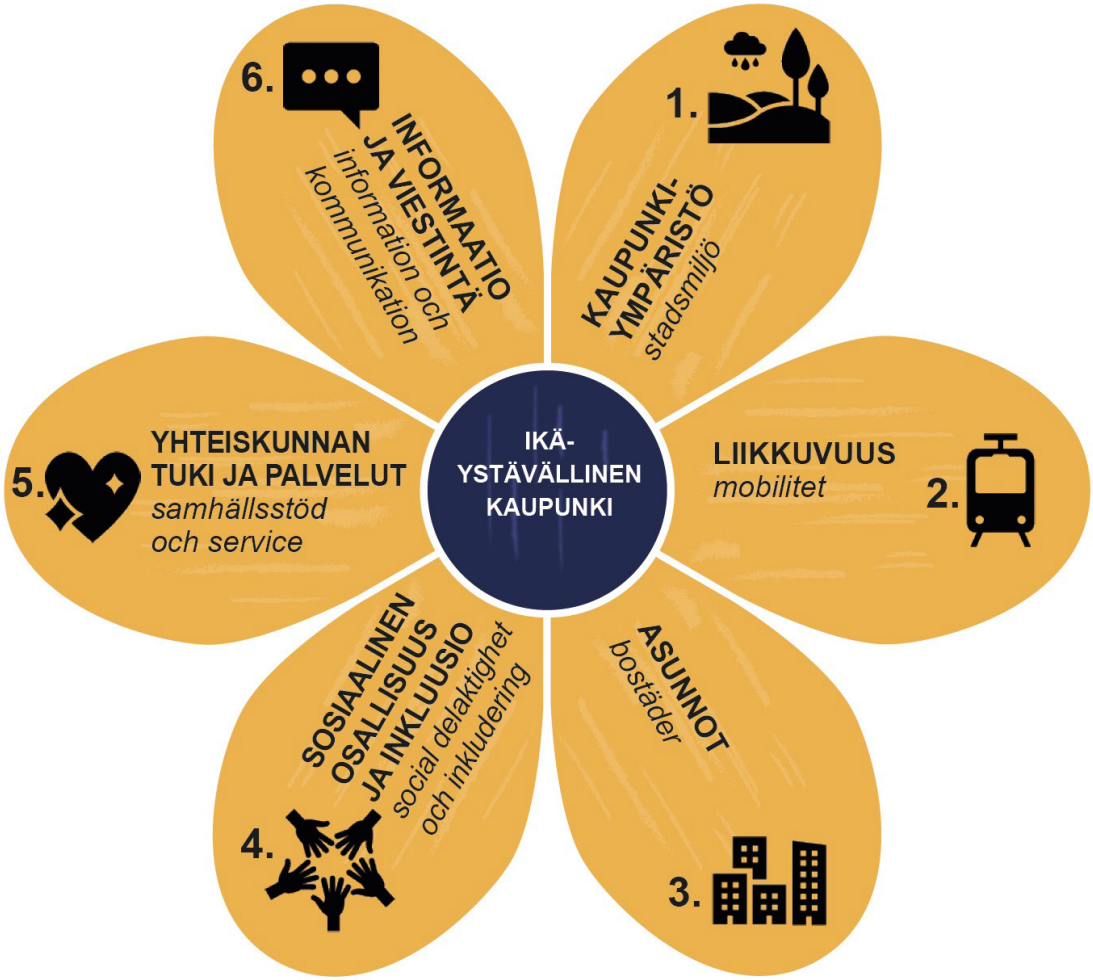
Sverigefinska äldre ser sig själva ofta inte bara som en del av en nationell minoritet i Sverige, utan också som finländare i utlandet. Även i Finland, som utgör en viktig referensram för många sverigefinnar, har konceptet om den åldersvänliga staden väckt rikstäckande intresse. I maj 2025 publicerade riksorganisationen Pensionärerna rf:s plenum en resolution där kommuner och välfärdsområden uppmuntrades att bygga ett samhälle som är åldersvänligt och att ansluta sig till WHO:s nätverk för åldersvänliga städer (Pensionärerna, 2025). I ställningstagandet konstaterades att pensionärer är varaktiga skattebetalare, aktiva aktörer i det civila samhället och att åldersvänlighet kan utgöra en framgångsfaktor för kommunen. Från Finland har Åbo, Vasa, Vanda, Tammerfors, Kalajoki, Kervo och Lahtis anslutit sig till WHO:s stadsnätverk. Tammerfors var dessutom den första åldersvänliga staden i Norden när den gick med i WHO:s nätverk år 2012.

1.2 Göteborg som åldersvänlig stad

Världshälsoorganisationen WHO (2023) har definierat åtta fokusområden för en åldersvänlig stad: boende (*housing*), social delaktighet (*social participation*), respekt och social inkludering (*respect and social inclusion*), medborgardeltagande och sysselsättning (*civic participation and employment*), kommunikation och information (*communication and information*), samhälleligt stöd och hälsovård (*community support and health services*), utomhusmiljöer och byggnader (*outdoor spaces and*

buildings) samt transportlösningar (*transportation*). Dessa beskriver staden som en fysisk, psykosocial, interkulturell och demokratisk miljö där olika aspekter av livskvalitet och delaktighet samspelar.

Av dessa fokusområden har Göteborgs Stad, i enlighet med sin strategi, valt ut sex: utomhusmiljöer och byggnader, transportlösningar, boende, delaktighet och inkludering, samhälleligt stöd och hälsovård samt kommunikation och information. Dessa har översatts till svenska och finska enligt följande, som visas i figur 2: stadsmiljö (*kaupunkiympäristö*), mobilitet (*liikkuvuus*), bostäder (*asunnot*), social delaktighet och inkludering (*sosiaalinen osallisuus ja inklusio*), samhällsstöd och service (*yhteiskunnan tuki ja palvelut*) samt information och kommunikation (*informaatio ja viestintä*).² Dessutom har Göteborgs stad (2021, sid. 7) i sin plan för 2021–2024, som förlängts till 2025, slagit fast att man särskilt fokuserar på tre av dessa områden: mobilitet, bostäder samt social delaktighet och inkludering.

Figur 2. De sex fokusområdena i riktlinjerna för Åldersvänliga Göteborg 2016–2024.

² I kommunens olika finskspråkiga dokument används delvis olika begrepp: social delaktighet och inkludering förekommer ibland i formen "socialt deltagande och delaktighet" (sosiaalinen osallistuminen ja osallisuus), och samhällets stöd och tjänster i formen "hälsovård samt vård och omsorg" (terveyspalvelut sekä hoito ja hoiva). I det finskspråkiga frågeformuläret användes dessutom följande begrepp, som skiljer sig från dem som används i stadens finskspråkiga rapport (Göteborgs stad, 2024a): "hälsovård, vård och omsorg" (jfr. rapportens "samhällsstöd och tjänster"), "socialt deltagande och deltagande" (jfr. "social delaktighet och inkludering"), "kommunikation och information" (jfr. "information och kommunikation"). Troligen har man i enkäten velat göra begreppen mer konkreta och lättare att förstå. Därmed har begreppens innebörd förändrats något.

Följande målbilder har fastställts för delområdena och har nedtecknats i Göteborgs Stads handlingsplan för en åldersvänlig stad 2021–2024 (Göteborgs stad, 2021):

1. *Stadsmiljö*: Göteborgs Stad planerar och gestaltar åldersvänliga stadsmiljöer som stödjer möjligheten att åldras i närmiljöer genom dialog med seniorer och att ta tillvara på gruppens mångfacetterade behov.
2. *Mobilitet*: Göteborgs Stad utvecklar och förvaltar goda stadsmiljöer, hållbar infrastruktur och transportservice utifrån universell utformning som möjliggör att människor kan upprätthålla sin rörlighet, självständighet och delaktighet i staden.
3. *Bostäder*: Göteborgs seniorer har tillgång till tillgängliga, trygga och ekonomiskt överkomliga bostäder och boendemiljöer som är anpassade efter seniorers mångfacetterade behov.
4. *Social delaktighet och inkludering*: Göteborgs Stad har socialt inkluderande miljöer och verksamheter som främjar delaktighet, tar tillvara på äldres resurser och engagemang samt uppmuntrar äldre att gå ut och delta i sociala nätverk.
5. *Samhällsstöd och service*: Göteborg Stad erbjuder tillgänglig service och tjänster som är lätta att förstå, använda och hitta fysiskt och digitalt.
6. *Information och kommunikation*: Göteborgs Stad erbjuder tillgänglig information och kommunikation som är relevant, lättförståelig och ökar möjligheterna att kunna hålla sig uppdaterad, ta del av service och vara aktiv i samhället hela livet.

I webbenkäten hade även "hälsotjänster, vård och omsorg" (*terveyspalvelut, hoito ja hoiva*) lagts till som ett av fokusområdena (se Göteborgs Stad, 2024b, sid. 17), vilket i WHO:s modell ingår tillsammans med gemenskapsstöd (*community support and health services*). I Göteborgs handlingsplan för en åldersvänlig stad 2021–2024 nämns dock hälsotjänster inte särskilt, utan de kan antas ingå i området "samhällsstöd och service".

1.3 Metod

Rapportens författare fick uppdraget av Göteborgs Stads äldreombudsman våren 2025. För datainsamlingen användes en enkel webbenkät riktad till sverigefinnar samt fokusgrupps- och expertintervjuer. Webbenkäten genomfördes av staden, medan fokusgrupps- och expertintervjuerna genomfördes av rapportens författare.

1.3.1 Webbenkät

Den finskspråkiga enkäten var öppen för svar på webben mellan 5 augusti och 30 september 2024, samtidigt som den svenskspråkiga enkäten. Enkäten annonserades via e-post, nyhetsbrev, Facebook samt vid evenemang anordnade av Göteborgs Stads Äldre samt vård- och omsorgsförvaltning. Totalt samlades 27 svar in. Rapportens författare deltog inte i enkätens utformning, genomförande eller spridning.

I den finskspråkiga enkäten användes samma frågor som i den svenskspråkiga enkäten riktad till äldre i majoritetssamhället. Programmet Åldersvänliga stad genomförde nämligen år 2024 även en svenskspråkig enkät, som var tänkt att utgöra grunden för arbetet inom programmet Åldersvänliga Göteborg. Enkäten besvarades av 817 seniorer (Göteborgs stad, 2024b), varav en del kan ha varit sverigefinnar, men svaren kan inte särskiljas utifrån respondentens bakgrund. Frågorna översattes till finska.

Webbformuläret bestod av sju frågor, varav fyra rörde respondentens bakgrund (ålder, kön, bostadsområde, informationskanal). Två av sakfrågorna var flervälsfrågor, och formuläret innehöll två fält där respondenten fritt kunde skriva sina kommentarer i en textruta. Frågorna var desamma som i formuläret som tagits fram för majoritetssamhället. Det finskspråkiga formuläret testades i förväg med en testgrupp. Formuläret finns i bilaga 1.

Av de finskspråkiga respondenterna var majoriteten (23 personer, 85 %) kvinnor. De flesta (82 %) hade uppnått pensionsålder, det vill säga mer än 65 år, vilket framgår av tabell 2. Av de svarande bodde 13 personer (48 %) i nordöstra stadsdelar (Angered, Egnesberg, Bergum, Eriksbo, Gunnilse, Gårdsten, Hammarkullen, Hjällbo, Linnarhult, Lövgärdet, Rannebergen, Bergsjön, Kortedala, Utby, Kviberg och Gamlestaden), 8 personer (30 %) på Hisingen, 4 personer (15 %) i centrala stadsdelar (Majorna, Linné, Härlanda, centrum) och 2 personer (7 %) i sydvästra stadsdelar (Askim, Frölunda, Högsbo, västra Göteborg).

Ålder	Antal	Andel (%)
95–	1	4 %
85–94	3	11 %
75–84	10	37 %
65–74	8	30 %
55–64	3	11 %
Vet ej	2	7 %
	27	100 %

Tabell 2. De finskspråkiga respondenternas åldersfördelning.

Webbformuläret var öppet i genomsnitt 17 minuter per respondent. Av de svarande hade 14 fått information om enkäten genom direkt social kontakt, till exempel genom att delta i ett evenemang på en mötesplats för seniorer, 8 via sociala medier, 3 via e-post eller nyhetsbrev, och 1 via media (Ekaradio). En person svarade inte på frågan. Det kan därför antas att de som besvarade enkäten redan är aktiva och medvetna om den verksamhet som riktar sig till sverigefinnar.

Den finskspråkiga versionen av enkäten kan under inga omständigheter betraktas som representativ, eftersom urvalet var litet och eventuellt snedvridet. För det första går det inte att dra statistiskt tillförlitliga slutsatser baserat på det begränsade antalet svarande. För det andra bestod deltagarna av aktiva äldre som redan deltar i verksamhet, och de representerar därmed inte nödvändigtvis hela bredden av sverigefinska pensi-

onärer. Majoriteten av de respondenterna (85 %) var dessutom, som sagt, kvinnor. I det insamlade materialet saknas därmed röster från män, personer med nedsatt funktionsförmåga, socialt isolerade samt äldre som inte deltar i organiserad verksamhet.

1.3.2 Fokusgruppsintervjuer

Eftersom rapporten ville belysa en kvalitativ dimension genomfördes, utöver den mindre enkäten, fem fokusgruppsintervjuer. Målet var att varje intervjugrupp skulle bestå av fem frivilliga, men totalt intervjuades 18 personer, som specificerats i tabell 3. Intervjuerna ägde rum i maj och juni 2025. Två av intervjuerna genomfördes under den Finska timmen (*Suomenkielinen tunti*), som anordnas av Göteborgs Stads hälsofrämjande verksamheter på mötesplatsen Seniorhörnan (*Seniorikulma*) i Angered.

En intervju genomfördes online via Zoom, en annan i ett svenskspråkigt vård- och omsorgsboende med finskspråkig verksamhet på en somatisk avdelning, och en intervju ägde rum i lokaler hos en finsk förening. Respondenterna informerades före intervjuerna om att deltagandet var frivilligt och att man när som helst kunde avbryta, samt att svaren skulle behandlas anonymt. Intervjuerna spelades in och transkriberades för analys. De var i genomsnitt 34 minuter långa. Frågeunderlaget finns i bilaga 2.

Fokus-grupp	Plats	Antal delt.	Varav kvinnor	Varav män	Intervju-längd
#1	Seniorernas kommunala mötesplats	5	3	2	25 min
#2	Finsk föreningslokal	5	0	5	29 min
#3	Äldre- och omsorgsboende	2	1	1	38 min
#4	Seniorernas kommunala mötesplats	4	1	3	22 min
#5	Virtuellt	2	2	0	56 min
		18	7	11	34 min

Tabell 3. Sammansättning av fokusgrupper och längden av intervjuerna.

I samband med intervjuerna genomfördes även observationer av fysiska platser och sociala situationer. Antecknade iakttagelser har använts för att förstärka tolkningens tillförlitlighet närhelst det varit möjligt.

1.3.3 Expertintervjuer

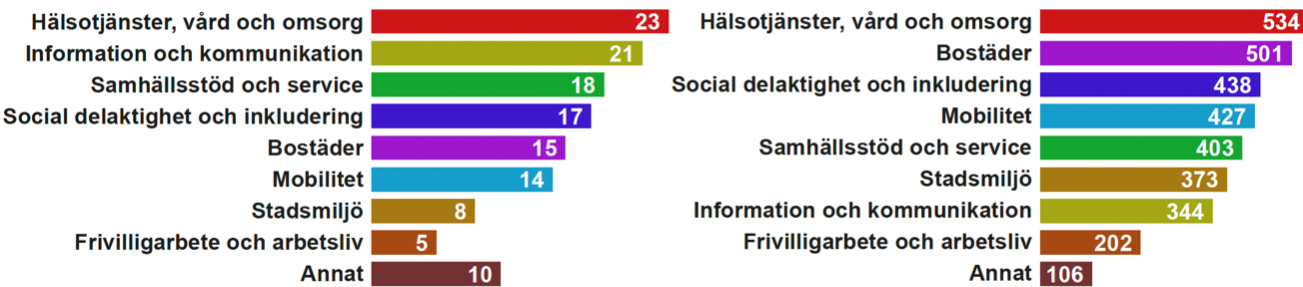
Expertintervjuer användes som kompletterande metod för datainsamling. Rapportens författare genomförde tre expertintervjuer med medarbetare inom förvaltningsområdet för finska som arbetar med finskspråkig verksamhet. Syftet med intervjuerna var att få bakgrundsinformation om förvaltningen av finskspråkiga verksamheter. Intervjuerna varade i 27, 45

respektive 16 minuter, i genomsnitt 29 minuter. Svaren analyseras inte i detalj separat i denna rapport, utan används som kontextualiserande och förklarande information till deltagarnas uttalanden.

2. Åldersvänlighet ur perspektivet minoritetsspråk och -kulturer

2.1 Prioriteringarna i en åldersvänlig stad

Respondenterna ombads i den nätbaserade enkäten att ge Göteborgs Stad ett betyg på dess åldersvänlighet på en skala från 1 till 7. I betygsskalan angavs att siffran 1 motsvarade "inte alls åldersvänlig" och siffran 7 "helt åldersvänlig". I samband med bedömningen ombads respondenterna även att motivera sitt val. Många påpekade i de öppna svaren att de egentligen inte vet vad åldersvänlighet innebär i praktiken. Programmets innehåll verkar således inte vara särskilt känt bland äldre finstalande personer. Begreppet åldersvänlighet (*ikäystävällisyys*) är inte heller ett allmänt känt eller etablerat begrepp i relation till kommunen eller andra organisationer.

a) Fråga (finskspråkig enkät): Mihin haluaisit Göteborgin panostavan tullakseen ikäystävälliseksi kaupungiksi? (Litterär översättning: "Vad skulle du vilja att Göteborg satsar på för att bli en åldersvänlig stad?")

b) Fråga (svenskspråkig enkät): Vilket eller vilka områden tycker du är viktigast att satsa på för att Göteborg ska bli en mer åldersvänlig stad?

Figur 3. Prioriteringarna för en åldersvänlig stad bland finstalande (a) och svensktalande (b) äldre.

De finskspråkiga respondenterna gav Göteborgs stad ett genomsnittligt betyg på 4,3. Medelbetyget bland majoritetsspråkiga respondenter i den svenskspråkiga enkäten var 4,0. På grund av det begränsade antalet svar kan inga jämförande slutsatser dras, men båda siffrorna tyder på att seniorerna i båda grupper i någon mån är nöjda med stadens insatser.

De finskspråkiga äldre tillfrågades vilka av de delområden som lyfts fram av WHO som är viktiga i Göteborg och vad staden därför bör fokusera på.³ Respondenterna hade möjlighet att välja så många fokusområden de ville som svar på frågan om vad som är viktigast i arbetet för en mer åldersvänlig stad. Frågan löd: vilket eller vilka delområden anser du att det är viktigast att fokusera på för att Göteborg ska bli en mer åldersvänlig stad (på finska: *ikäystävällinen kaupunki*)? Figur 3 visar svaren från minoritets- (a) och majoritetsgrupperna (b).

³ I enkätformuläret ingick samtliga åtta delområden i stället för de sex som staden har valt att fokusera på, och i flervalssvaren i formuläret användes delvis andra begrepp än i handlingsprogrammet för programmet Åldersvänlig stad.

I majoritetens svar var de tre viktigaste områdena hälsovård, bostäder samt social delaktighet och inkludering (Göteborgs stad, 2024a, sid. 18). För den sverigefinska gruppen var de viktigaste områdena hälsovård, information och kommunikation samt samhällsstöd. Hälso-, vård- och omsorgstjänster upplevs därmed som viktiga inom den äldre befolkningen både i majoritets- och minoritetssamhället. Jämfört med majoritetssamhällets svar framträder däremot finskspråkigheten och kommunens aktiva roll tydligare i minoritetens svar. Bland majoritetens seniorer hamnade kommunens information och kommunikation näst sist i betydelse, medan det för sverigefinnar var tydligt prioriterat. Under alternativet "annat" hade hela 10 respondenter (37 %) skrivit om möjligheten att få service och information på finska, eller betonat sina språkliga rättigheter – det vill säga rätten att använda sitt modersmål i kommunens verksamhet.

Sverigefinnar efterfrågar alltså särskilt aktiv, regelbunden, omfattande och professionell kommunikation på finska från kommunen, samt stöd för att kunna använda sitt modersmål. De tre områden som prioriterats i Göteborgs Stads handlingsplan för en åldersvänlig stad – mobilitet, bostäder samt social delaktighet och inkludering – motsvarar därmed inte i första hand de behov som finns bland finskspråkiga äldre i Göteborg.

Det kan därmed konstateras att "språkvänlighet" är den viktigaste egenskapen i en åldersvänlig stad för den nationella minoriteten sverigefinnar. Därför bör man ställa frågan hur detta kommer till uttryck inom åldersvänlig stads olika fokusområden. Eftersom språkets betydelse lyftes fram tydligt i webbenkäten och dess öppna svar, fokuserade fokusgruppsintervjuerna på stadens prioriterade områden ur ett uttalat språkperspektiv.

2.2 Fokusområden som språkfrågor

Vi går härnäst igenom stadens sex områden i den ordning de framkom i webbenkäten: information och kommunikation, samhällsstöd och service (inklusive de högt prioriterade hälsovårdstjänsterna), social delaktighet och inkludering, bostäder, mobilitet samt stadsmiljö. I citaten hänvisar E till enkätformuläret, det vill säga den webbaserade finskspråkiga enkäten och i synnerhet dess öppna svar, och F till fokusgruppsintervjuerna.

Enligt enkät- och intervjuresultaten är kommunikation på finska den viktigaste frågan som förenar alla områden inom en åldersvänlig stad för finskspråkiga pensionärer. Det är viktigt för äldre att kunna använda sitt

Här syns hjärtat i ansiktet på personalen.

förstaspråk, som är starkt förbundet med deras identitet och delaktighet i samhället. De förväntar sig och önskar tjänster på finska, eftersom de har en lagstadgad rätt till språket. De önskar också att det finska språket ska synas och höras i Göteborgs stadsmiljö, och att språket samt den därtill hörande kulturen uppskattas och stötts. Konkret stöd för språk och kultur samt symbolisk uppskattning skapar en känsla av delaktighet hos äldre och bidrar därigenom till ökat välbefinnande.

2.2.1 Information och kommunikation: kommunicera på finska!

Samlad finskspråkig kommunikation efterfrågas

Respondenterna önskar att staden regelbundet kommunicerar på finska via flera olika kanaler. Den finskspråkiga kommunikationen handlar inte bara om att vara begriplig, utan finskan stöder även den nationella minoritetens gruppidentitet. Det handlar alltså inte bara om att staden litterärt och mekaniskt ska översätta texter riktade till majoriteten eller "alla" från svenska till finska, utan att producera finskspråkiga texter riktade specifikt till äldre finstalande personer om ämnen som intresserar just dem.

"Det händer mycket i staden, men om den finskspråkiga verksamheten finns lite information och med alltför kort varsel." (E)

"Det vore viktigt att få information även på papper, inte bara via internet." (E)

Respondenterna tog upp att det knappt finns några finskspråkiga sammanhållande kommunikationskanaler. Göteborgs Stads tvåspråkiga invånartidning *Jag är sverigefinne! – Minä olen ruotsinsuomalainen!* som utkom både i tryckt och digital version, lades ner år 2021. Som ersättning

lovades finskspråkig kommunikation i webbtidningen *Vårt Göteborg*, men fram till sommaren 2025 har inte en enda finskspråkig text publicerats i tidningen – trots att artikelidéer och förslag har skickats in och att det också har förts samråd om ämnet. Finskspråkig kommunikation i stadens huvudsakliga kanaler tycks begränsas av stadens kommunikationsstrategi som föreskriver att all kommunikation ska ske

på svenska. En enskild informatör kan inte avvika från denna strategiska princip, även om hen skulle vilja, och därför behövs ett separat beslut på högre nivå i frågan.

"Tidigare fanns till och med finska sidor i Göteborgs-Posten. Idag tänker man att om man så gärna vill kommunicera på finska så kan man flytta tillbaka till Finland. Jag har dock mina barn här, mitt liv finns här." (F)

Informationssök kräver digitala kompetenser

Dagens digitala verktyg orsakar svårigheter vid informationssökning. Äldre personer kanske inte vet hur man söker information, till exempel i stadens kulturkalendarium, genom att filtrera fram finskspråkiga evenemang, vilket kräver att man skriver ordet "finska" i sökfältet. Många äldre har inte skapat konto på sociala mediers plattformar, och alla omfattas inte heller av pappersbaserad kommunikation. Det är således utmanande att hitta en enskild kanal genom vilken alla finstalande äldre kan få information – kommunikationen måste vara flerkanalig.

"Skulle man inte kunna få alla evenemang i mobilen på ett enkelt sätt, allt på samma plats?" (F)

"En bekant till mig ringer mig och berättar var det händer något på finska." (E)

2.2.2 Samhällsstöd och service: en resa kantad med hinder

Den finskspråkiga verksamheten har minskat kraftigt under det senaste decenniet, både i Göteborgsområdet och nationellt: finskspråkiga skolklasser har försvunnit, många lovande minoritetsprojekt har lagts ner, finskspråkiga gudstjänster anordnas inte längre regelbundet och information om dem saknas i Göteborg. Utvecklingen ger en bild av att alla tjänster gradvis avvecklas och att kulturen tynar bort. En viss anda av uppgivenhet avspeglades även i respondenternas uppfattning om stadens arbete. När det offentliga stödet minskar blir det stöd som staden ger desto viktigare.

Att hitta fram till finskspråkigt stöd kan vara utmanande

Respondenterna upplevde att det var viktigt för dem att få använda sitt modersmål när de var i kontakt med myndighetstjänster. Att använda finska upplevdes dock inte som okomplicerat. Tolkservice förknippades med flera svårigheter: att få tillgång till tolk förlängde serviceprocesserna, tolkarnas kompetens ansågs variera, och alla ville inte dela personliga ärenden med en utomstående tredje part. Det är inte heller alltid lätt att uttrycka sina behov – eller ens själv förstå när man faktiskt behöver språkstöd.

"Jag litar inte på tolken." (E)

"Jag har aldrig fått se en doktor [i mitt eget bostadsområde]." (E)

"Det är viktigt att man kan tala sitt eget språk i sjukhuset. Man kan inte beskriva sina smärtor på ett främmande språk." (E)

Tillgången till hälsovårdstjänster ansågs vara mycket viktig för den äldre befolkningsgruppen, men man upplevde också stora problem med tillgängligheten – delvis helt oberoende av språk. Respondenterna kände inte alltid till att det är möjligt att få service på finska genom att ringa stadens Kontaktcenter och säga på svenska att man vill ha finskspråkig service. Det finns heller inte alltid en finskspråkig handläggare tillgänglig i kontaktcentret, vilket också kan leda till att det dröjer innan man får svar eller hjälp.

2.2.3 Social delaktighet och inkludering: mot ofrivillig ensamhet

Finskspråkiga evenemang motverkar ensamhet

Finskspråkiga evenemang är en livlina för pensionärer som inte har ett aktivt arbetsliv omkring sig – och som eventuellt inte heller har något fritidsnätverk eller några släktingar i sin hemort. Många berättade att ensamhet och social isolering är mycket vanligt bland jämnåriga. En respondent nämnde att en bekant enbart lämnar sin bostad för att delta i finskspråkiga evenemang. Det finska språket skapar trygghet och en känsla av det bekanta. Det upplevdes som svårare att knyta kontakt med svenskspråkiga jämnåriga, eftersom det var svårare att uttrycka sig på ett sätt som den andra förstår och gemensamma erfarenheter saknades. Vid finskspråkiga evenemang hade respondenterna också träffat människor de inte haft kontakt med på årtionden.

"Svenskspråkiga har större sociala nätverk, medan finskspråkigas liv är mer begränsat." (E)

"Ensamhet är tungt: kontakten med andra äldre och även kontakten med myndigheter saknas." (E)

"På Finska timmen har jag träffat bekanta som jag inte sett på flera år." (E)

Samråd – viktiga arenor för delaktighet

Den direkta kontakten med myndigheter upplevdes som en del av social delaktighet och inkludering. Respondenterna var medvetna om att Göteborgs Stad har två rättighetsbaserade råd som är relevanta för dem: det sverigefinska rådet (Göteborgs Stads råd för den sverigefinska minoriteten) och pensionärsrådet, med sverigefinsk representation, med vilka staden för dialog om viktiga beslut och processer som rör ålders- och minoritetsgrupper. I fokusgruppintervjuerna kunde respondenterna dock

inte alltid säga vilka som representerade dem i råden eller vem de skulle kontakta om de ville driva en fråga.

"Det är lite svårt att veta vilka beslut som fattas där [i kommunens organ] och när. Det skulle vara bra om det fanns någon informationsträff om dem." (F)

Staden är en aktör i språkrevitalisering

Respondenterna lyfte fram att Göteborgs Stads insatser också påverkar hur det finska språket bevaras och utvecklas på Sveriges västkust. En stor stads aktiviteter – eller brist på sådana – har betydelse för språkets överföring till följande generationer. Staden är alltså antingen en språkbevarare eller en språkdödare, oavsett om den är medveten om sin roll i språkets revitalisering eller inte. Respondenterna kände sorg över att språkets livskraft kanske inte fortsätter efter dem, och maktlöshet över att de inte ensamma kan göra något åt saken. Oron för den nationella minoritetens framtid var stor.

"Att värna kulturen och föra den vidare till kommande generationer skulle vara viktigt. Många teman skulle kunna tilltala både unga och äldre och skapa gemensamma intressen. Samtidigt skulle man prata finska och fräscha upp språkkunskaperna." (F)

Många respondenter framhöll att finskspråkiga anses vara så "integrerade" att deras särart inte uppskattas. Eftersom sverigefinnar kanske inte skiljer sig från majoriteten utifrån sitt utseende eller framhäver sig själva, tas deras språkliga behov inte alltid i beaktande. Då förbises hela gruppens identitet och bakgrund, liksom de lagstadgade kraven på det finska förvaltningsområdets uppgifter. Respondenterna framhöll att det inte handlar om gruppens behov, utan om språkliga rättigheter som lagen garanterar och som staden måste tillgodose utan att värdera behoven. Omvänt: om Göteborg inte var en finsk förvaltningskommun skulle den kunna agera utifrån behov, men som förvaltningskommun måste den agera utifrån lagstiftningen.

"Man säger ofta till oss att ni kan ju också svenska, så varför behöver ni då finskan så mycket?" (F)

Som framkommit i andra avsnitt handlar det inte alltid bara om språket. Även genom kulturella insatser kan social delaktighet ökas, även om verksamheten är på svenska eller endast delvis på finska. När majoriteten visar att

de känner till den sverigefinska kulturen minskar avståndet mellan majoritet och minoritet. Detta har gjorts exempelvis vid finskspråkiga evenemang där svenska musikartister uppträtt, eller på äldreboenden där man serverat kareliska piroger och andra traditionella finska rätter från barndomen. Vid evenemangen kunde man tydligt märka att den lokala tolkningen av KAJ:s *Bara bada bastu* fick intensivare applåder än framträdanden utan finsk koppling.

2.2.4 Bostäder: hur känns det att ha sitt hem i ett äldreboende?

Respondenterna framhöll behovet av förhandsinformation om möjligheterna att få finskspråkigt trygghetsboende eller plats på avdelning för vård- och omsorgsboende. Respondenterna betonade att det behövs finskspråkiga anhängarkonsulenter och biståndsbedömare (socialsekreterare) som har aktuell kunskap om antalet personer som står i kö till finskspråkiga vård- och omsorgsboenden. Informationen finns inte på hemsidor, och det var oklart vem man kan fråga.

”Jag funderar verkligen på hur min framtid kommer att se ut i den här staden. Hur är det på de där vårdhemmen? Får man prata finska där? Finns det någon som förstår mig där?” (F)

”När man jobbade fanns det inte mycket tid att tänka på sitt liv. Man var tvungen att arbeta, ofta på två jobb, mata barnen och sköta hemmet. Alla åtta kollegor var också finnar. När skulle man ha hunnit lära sig svenska? Nu stöter man på det när man borde börja fundera på resten av sitt liv.” (F)

Man kan vara samtidigt både sverigefinne och utlandsfinne

På den finskspråkiga avdelningen på vård- och omsorgsboendet fanns många flaggor – men det handlade om finska flaggor, inte sverigefinska, och till exempel blåvita ljus som enligt tradition tänds i Finland på självständighetsdagen. Tidigare hade avdelningen också haft Marimekkogardiner, men när gardinerna byttes ut ersattes finskheten av allmänna mönster.

I bokhyllan fanns några finskspråkiga böcker, bland annat psalmböcker översatta till finska av Svenska kyrkan. På tv kunde man titta på finskspråkiga nyheter, och avdelningen prenumererade både på en sverigefinsk tidning och en finskspråkig tidskrift som ges ut i Finland. Dessutom kunde anhängarna skaffa mer finskspråkiga medier till de boendes rum, men ansvaret här låg helt på de anhängarna.

2.2.5 Mobilitet: med rollatorn till skogen

Både i webbenkäten och i fokusgruppintervjuerna framhövdes hur världen krymper i takt med att rörelsebegränsningar uppstår. De som deltog i finskspråkiga evenemang kunde använda kollektivtrafiken, och det var viktigt för dem att evenemangen hölls på platser med goda kommunikationer, helst alltid på samma ställe, så att deltagarna inte behövde lära sig nya resvägar hela tiden. Vissa respondenter ansåg att många sverigefinnar rör sig inom ett mycket begränsat område och att stora delar av staden – som upplevdes som en mångfacetterad storstad – är okända för dem.

Hinder för rörlighet var delvis kopplade till digitala färdigheter. Respondenter berättade till exempel att de inte kunde använda mobiltelefonen för att betala parkeringsavgiften via särskilda appar. Dessutom användes flera olika appar för olika parkeringsområden, så även om man hade lärt sig en, kunde man inte nödvändigtvis använda en annan. Inom kollektivtrafiken orsakade det stress att pensionärskortet endast gäller vissa tider.

”Pensionärernas buss- och spårvagnskort borde gälla hela tiden. Då skulle äldre slippa stressen över om de hinner hem eller inte.” (E)

Finskspråkiga volontärer kan göra en skillnad

En respondent uttryckte i webbenkäten en önskan om att kunna ta sig ut i skogen med rollator. För boende på vård- och omsorgsboenden var det av största vikt att finskspråkiga frivilliga deltog i vardagsaktiviteter, eftersom de kunde följa med rörliga boende utomhus. Även då var det endast möjligt att röra sig i närområdet. Sverigefinska pensionärers riksförbund har därför föreslagit ett stipendium som skulle kunna finansiera utflykter och rörelsehjälp för dem som är bundna till hemmet eller ett vård- och omsorgsboende. En deltagare föreslog att det statliga stödet för förvaltningsområdet också skulle kunna användas för sådana ändamål.

”Visst finns det mycket för oss som kan röra på oss, men hur är det med dem som inte kan ta sig hemifrån? Det skulle vara en fördel om det fanns fler tjänster som kommer hem till människor – med början i finskspråkig hemtjänst.” (F)

2.2.6 Stadsmiljö: fler skyltar och vägvisningar på finska

Finska språket kan synas och höras i stadsmiljön till exempel genom informationsskyltar, anslag, annonser och offentliga utrop. Att språket är synligt eller hörbart i offentliga miljöer har en viktig symbolisk funktion: genom att uppmärksamma språket visar man att det stöds och värderas – att det finns bland oss. Respondenterna förundrade sig över varför finskspråkiga skyltar knappt syns i stadsbilden.

Respondenterna hade iakttagit att inte ens stadens egna finskspråkiga verksamheter, såsom vård- och omsorgsboenden, skolor eller förskolor

med finskspråkig profil, är tydligt märkta på finska i Göteborg. Reklam och informationsskyltar syns vanligtvis bara under en begränsad tid, till exempel under en informationskampanj eller ett evenemang, och tas ner omedelbart efter att evenemanget är över.

”Det fanns faktiskt en finskspråkig skylt på dörren nu när vi är här [i stadens mötesplats för seniorer], men annars har man ingen aning om att det ordnas finskspråkig verksamhet i den här lokalen.” (F)

”Jag kan inte låta bli att förundras över varför det alltid är så bråttom att ta ner den finskspråkiga skylten [efter att ett finskspråkigt evenemang avslutats].” (F)

Skyltar som står kvar – eller papper som snart försvinner?

I den närliggande förvaltningskommunen Borås är till exempel stadshusets och simhallens öppettider permanent skyltade på finska, vilket innebär att det finska språket ständigt är symboliskt närvarande. Respondenterna tolkade detta som en fråga om politisk vilja – och till och med som strukturell diskriminering. Inom förvaltningen har man å andra sidan uppmärksammat att uppsättningen av finskspråkiga skyltar, informations- eller vägledningsskyltar i offentliga miljöer är reglerad och kan hindras av förvaltningsgränser, där till exempel en annan förvaltning saknar kunskap om nationella minoriteters språkliga rättigheter: formgivarens idéer når inte fram till den som sätter upp skylten. Dessutom måste skyltar ofta tas fram centralt enligt stadens grafiska profil, vilket gör att de utformas på majoritetsspråket – och finskspråkiga versioner finns då inte tillgängliga.

Stöd ska vara konkret och lättillgängligt, men för många framstår telefonservice, webbenkäter och e-post som abstrakta. Därför blir vägen till samhällsstöd både lång och hinderfylld. I varje fokusgruppsintervju betonades att äldre personer efterfrågar en fysisk informationspunkt eller mötesplats där de kan få svar på sina frågor och råd vid behov. Behovet av en fysisk mötesplats framkom också tydligt i en utredning från Göteborgs stads Konsument- och medborgarservice (2020), som genomfördes till följd av ett medborgarförslag (Göteborgsförslag) inlämnat 2018. Utredningen baserades på djupintervjuer med 18 sverigefinnar, resultaten från en workshop med 26 deltagare samt analys av olika dokument. Utredningen behandlade önskemål och behov hos sverigefinnar i olika åldrar, och man önskade att den fysiska mötesplatsen skulle vara ett generationsöverskridande allaktivitetshus.

2.3 Självidentifikation som metodologisk utmaning

När man närmar sig finskspråkiga äldre uppstår vissa metodologiska utmaningar som bör lyftas fram i detta sammanhang, eftersom de sannolikt gäller den nationella minoriteten i stort.

För det första tilltalades inte respondenterna uttryckligen som sverigefinnar i den finskspråkiga enkäten. Därför kunde det vara oklart för svar-

spersonen om syftet var att svara på frågorna som representant för en nationell minoritet eller mer allmänt som äldre person. Det första alternativet innebär en minoritetspositionering, medan det andra innebär en positionering som en del av majoriteten. I majoritets- och minoritetspositioner framträder olika frågor: för minoriteten handlar det ofta om språk och kommunikation, för majoriteten om de tjänster kommunen erbjuder åldersgruppen, såsom hälsovård. Att använda finska språket räcker alltså inte i sig för att de berörda automatiskt ska uppfatta att de tilltalas som en del eller representanter för av den nationella minoriteten.

För det andra avböjde många finskspråkiga äldre att delta i intervjuer med motiveringen att de inte hade några åsikter eller något särskilt att säga, och berättade att de hellre lät andra tala. I informella kaffebordssamtal visade det sig dock att de hade mängder av åsikter och tankar. Dessa kunde dock inte dokumenteras eftersom personerna inte gick med på att bli inspelade. De var också misstänksamma mot att man behövde under-teckna ett samtyckesformulär för att delta i intervjun. Representanter för den nationella minoriteten känner därför inte alltid igen sin egen erfarenhetsbaserade expertis och dess betydelse, och de litar inte heller på att deras erfarenheter blir hörda och tagna på allvar.

Bakom oviljan att svara finns faktorer som är viktiga att förstå när man närmar sig nationella minoriteter. Äldre personer tillhör generationer som traditionellt kallas den tysta generationen (födda 1928-1945) och de stora generationerna (födda 1945-1964). Dessa generationer har upplevt kriget i Finland eller levt i dess efterverkningar, och de har fostrats till att inte göra väsen av sig själva. Många bär på en stark känsla av att inte vilja vara till besvär. Den finska kulturen förknippas dessutom ofta med en viss blygsamhet – ett av de vanligaste uttrycken i den finska kulturen lär vara: ”inte behöver du koka kaffe bara för min skull”. (Finländarna konsumerar mest kaffe i världen.)

Oviljan att svara kan också bero på osäkerhet kring den egna identiteten. Om man tillfrågar personer om deras åsikter i egenskap av finskspråkiga eller som representanter för en nationell minoritet, är de inte nödvändigtvis säkra på hur de själva identifierar sig eller om de har rätt att tala för andra. Den gemensamma referensramen som nationell minoritet är mycket ung och splittrad, och pensionärer har levt större delen av sina liv i Sverige under omständigheter där de har definierats som ”finnar i Sverige” eller ”arbetskraftsinvandrare”, medan begreppet nationell minoritet inte har existerat. Många äldre som tillfrågades om intervju berättade också att de inte känner till Göteborgs Stad särskilt väl, utan rör sig inom ganska små kretsar – något som troligen är typiskt för många seniorer.

Dessutom, som nämnts i denna rapport, verkade det vara oklart för respondenterna vilka frågor som faller under kommunens, regionernas och statens ansvar, eller så blandade de ibland även ihop de svenska och finska statliga ansvarsförhållandena. De var i regel inte heller medvetna om vilka som representerar dem i kommunens organ och hur man kan driva frågor inom kommunens strukturer. Att utbilda äldre i kommunala och minoritetspolitiska frågor är därför ett viktigt utvecklingsområde.

3. Mot en åldersvänlig stad – rekommendationer

Hälsofrämjande tjänster är viktiga för finskspråkiga äldre – precis som för äldre inom majoritetsbefolkningen. De centrala faktorerna i kommunens tjänster för språkminoriteten är dock de som stödjer och främjar användningen av finska och värnandet av den kulturidentitet som är kopplad till finskspråkighet.

Respondenternas erfarenheter handlar till stor del om möjligheterna att använda finska och främja finskspråkig kultur i staden. Som en respondent skrev i en webbenkät: "Så länge våra behov hanteras från stund till stund med olika tillfälliga lösningar kan man inte tala om ett åldersvänligt Göteborg." För en finskspråkig pensionär är åldersvänlighet alltså språkvänlighet som finns i strukturerna. Språkvänlighet uppnås genom att undanröja språkbarriärer i verksamheten och systematiskt främja finskspråkigheten. I detta avsnitt presenteras olika lösningar för att undanröja språkbarriärer och utveckla språkvänlighet för den nationella minoriteten sverigefinnar.

Främjande faktor	Hinder	Lösning
Kommunens aktörer använder finska på internet, i stadsmiljön och vid evenemang så att språket syns och hörs i staden.	Det finns inga eller inte tillräckligt med kommunikatörer eller anställda som kan finska på en tillräcklig nivå. Olika förvaltningar tolkar sitt ansvar för användningen av finska på olika sätt. Samverkan mellan förvaltningar saknas.	Man rekryterar finstalande anställda eller använder tjänster av frilansare. Man främjar projekt och verksamheter som överskrider förvaltningsgränser. Man säkerställer att varje förvaltning har nödvändig kunskap. Man skapar gemensamma rutiner som når ända ner till den praktiska nivån.
Aktuell information om finskspråkiga evenemang finns tillgänglig på finska på en plats och via olika kanaler.	Äldre personer kan inte alltid använda smarta enheter eller internet. Kommunikation på papper når inte alla. Ingen instans samlar all information på en plats.	Man startar ett nyhetsbrev som går ut i flera kanaler, en separat kulturkalender, en finskspråkig kanal i sociala medier eller någon annan rutin där finskspråkiga evenemang samlas och synliggörs.
Äldre personers informationssökning och socialt deltagande stöds på finska.	Det finns ingen gemensam mötesplats för äldre där hjälp och stöd kan organiseras.	Man organiserar stöd decentraliserat i olika enheter och i samarbete med kommunens samarbetspartner.
De äldres delaktighet i frågor som rör finskspråkighet stöds.	Samråden når inte hela åldersgruppen. Stödet för att hitta en kollektiv identitet är begränsat.	Metoder utvecklas för att underlätta äldres röst- och åsiktsbildning.
I kommunens olika enheter finns personal som talar finska eller så är finskspråkig verksamhet samlad till vissa enheter.	Det finns ingen personal som kan finska, eller så vet man inte om det finns finstalande anställda eller när de arbetar.	Varje enhet inventerar personalens språkkunskaper. Man uppmuntrar finstalande att använda språket på jobbet. Man stödjer finskan bland personalen genom att anordna utbildningsdagar och informationspass.

Tabell 4. Främjande och hindrande faktorer för en språkvänlig stad.

3.1 Språkfrämjande faktorer och språkhinder

För att språkvänlighet ska kunna främjas och utvecklas som en del av visionen för en åldersvänlig stad måste man uppmärksamma språkfrämjande faktorer och språkhinder. Språkfrämjande faktorer är de mål som ökar möjligheterna att använda finska språket och den därtill hörande kulturen inom kommunens strukturer. Det handlar specifikt om strukturer: inte enstaka åtgärder eller situationer som antingen lyckas eller misslyckas med språkvänlighet, utan strukturer som tjänar språkvänlighet kontinuerligt och permanent. Språkhinder är däremot administrativa strukturer som av en eller annan anledning bromsar eller till och med förhindrar användningen av finska i offentliga sammanhang.

Tabell 4 sammanställer de viktigaste språkfrämjande faktorerna och hindren som framkommit utifrån svaren. I tabellen presenteras även möjliga lösningar på dessa typiska utmaningar för språkvänlighet. Utmaningarna visar att språkvänlighet inte enbart är en kommunikationsfråga, utan en kulturfråga, och en fråga som berör alla förvaltningar inom staden. För att främja både språk- och åldersvänlighet krävs därför tvärssektoriellt samarbete. Kommunens passivitet i att främja språkvänlighet leder till att språket och den tillhörande kulturen osynliggörs – vilket också är en handling.

3.2 Utvecklingsområden

Göteborgs stad kan främja språkvänlighet som en del av programmet för en åldersvänlig stad på följande sätt:

Information och kommunikation är det centrala området för språkvänlighet. För att utveckla den finskspråkiga kommunikationen behövs särskilt följande utvecklingsområden:

- Stadens finskspråkiga kommunikation samlas i en kanal. Kommunikationen är tydlig och språkligt korrekt.
- Staden fastställer finska motsvarigheter för översättningar som representerar betydelserna så nära som möjligt de ursprungliga svenska begreppen, och använder dem systematiskt för att undvika att betydelser förändras när man kommunicerar med olika grupper.
- Finskspråkigt informationsmaterial samlas på ett och samma ställe. Materialet finns tillgängligt online på ett ställe och distribueras även i tryckt form till seniorernas mötesplatser samt till de finskspråkiga avdelningarna på vård- och omsorgsboenden.

I *stadsmiljön* eftersträvas användning av finska åtminstone när det gäller finskspråkig verksamhet:

- Lokaler med finskspråkig verksamhet skyltas permanent på finska.
- Tillhörighet till förvaltningsområdet markeras i stadsmiljön genom att även använda finska på platser där kommunika-

tion inte är nödvändig. Även sverigefinska flaggor kan användas och finns tillgängliga för de olika verksamheterna.

Mobiliteten främjas bland finskspråkiga:

- Fler volontärer ska rekryteras till vård- och omsorgsboenden som kan ta med äldre ut på promenader och tala finska med dem.

Boendet görs tryggt även ur ett språkligt perspektiv:

- Information om samtliga boendemöjligheter erbjuds även på finska.
- Information om platser på de finskspråkiga avdelningarna i vård- och omsorgsboenden erbjuds på finska. Informationen omfattar även vad det innebär att bo på en finskspråkig istället för en svenskspråkig avdelning.

Social delaktighet och inkludering främjas genom att regelbundet erbjuda finskspråkig verksamhet, upprätthålla finskan och finskspråkiga kulturer vid evenemang för äldre samt informera tvåspråkigt om olika möjligheter till deltagande:

- Äldre erbjuds fysiska mötesplatser med program på finska.
- Finskan inkluderas i flerspråkig kommunikation: om texter publiceras på andra språk än svenska, ska även finska finnas med.
- Datum och viktiga beslut från stadens samråd publiceras online.

Samhällsstöd och service erbjuds också på finska och med hög kulturell responsivitet närhelst det är möjligt:

- Metoder söks för att stödja äldre människors åsiktsbildning och möjligheten att göra sin kollektiva röst hörd.
- Kommunikation på finska handlar inte bara om att översätta innehåll från svenska, utan tar också hänsyn till målgruppens särskilda behov och intressen i innehållet.

4. Konklusion

I den här rapporten granskades hur finskspråkiga pensionärer upplever ett åldersvänligt Göteborg. Rapporten lyfter fram den åldrande nationella minoritetens synpunkter inom ramen för Världshälsoorganisationens (WHO) och Göteborgs Stads program för en åldersvänlig stad, utifrån sex tematiska områden. Resultaten har samlats in genom en webbenkät, intervjuer med fokusgrupper och kompletterande expertintervjuer med personalen som arbetar med uppdrag knutna till det finska förvaltningsområdet inom Göteborgs Stad.

Ett centralt önskemål som framkom var behovet av att aktivt värna om finskspråkig kommunikation och det finska språket. Det innebär att språkvänlighet ses som en grundläggande del av ett åldersvänligt samhälle. En språkvänlig stad strävar efter att kommunicera med finskspråkiga äldre på finska via olika kanaler och att främja deras möjligheter att använda det finska språket i vardagen.

Språkvänlighet förutsätter att stadens personal får bred utbildning i frågor som rör det nationella minoritetsspråket finska, förvaltningsområdet för finska och minoritetskulturer som utgör eller är relevanta för sverigefinskheten. Det handlar inte enbart om att uppmärksamma den nationella minoriteten, utan om att ge aktivt stöd och skapa möjligheter för språkanvändning. För det första behöver kommunen öka medvetenheten om de nationella minoriteterna och deras språk- och kulturrelaterade rättigheter inom alla förvaltningsområden. För det andra behövs finskspråkig personal som kan främja användningen av finska i kommunens verksamheter. Möjligheterna att använda språket skapas till sist genom små, konkreta lösningar.

Referenser

Forum för levande historia (2024). *Sverigefinnar i Sverige*. <https://www.levandehistoria.se/fakta/nationella-minoriteter-statens-paverkan/sverigefinnarna-i-sverige>

Göteborgs Stad (2021). *Göteborgs Stads handlingsplan för Åldersvänliga Göteborg 2021–2024*. <https://goteborg.se/dx/api/dam/v1/collections/7e8b1b3a-e30e-480b-a156-394933b22134/items/79fa0048-3229-4d3c-94e2-3aeacba11cc2/renditions/af8c1165-784d-4de4-aecb-ee180f787743?binary=true>

Göteborgs Stad (2024a). *Senioreiden tarpeet, kokemukset ja ehdotukset ikäystävälliseen Göteborgiin liittyen: Tilannekatsaus 2024*. Vanhus sekä hoito- ja hoivahallinto. <https://goteborg.se/dx/api/dam/v1/collections/7e8b1b3a-e30e-480b-a156-394933b22134/items/4ba564bc-42f6-47f5-9fdd-31ff1ba1da83/renditions/4dc16d3c-9559-4891-a82c-98de016e24e0?binary=true>

Göteborgs Stad (2024b). *Seniorers behov, erfarenheter och förslag för ett åldersvänligt Göteborg: Nulägesrapport 2024*. Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen. <https://goteborg.se/dx/api/dam/v1/collections/7e8b1b3a-e30e-480b-a156-394933b22134/items/2317594d-ef83-47df-871b-60d04f0d13a7/renditions/1fc48836-606c-4981-a2ec-a3b171cc47b6?binary=true>

Göteborgs Stad (2025). *Åldersvänliga Göteborg*. <https://goteborg.se/wps/portal/start/goteborg-vaxer/sa-arbetar-staden-med-stadsutveckling/aldersvanliga-goteborg>

Jaakkola, M. (2025). *Sverigefinsk senior: En idébok för möten mellan generationer*. Sverigefinländarnas arkiv.

Jaakkola, M. (2025). Sverigefinsk identitet. *Minoritet.se*, uppdaterad senast den 5 maj 2025. <https://www.minoritet.se/sverigefinsk-identitet>

Konsument- och medborgarservice (2020). *Utredning om Sverigefinskt kultur- och informationscenter*. Göteborgs Stad den 3 mars 2020. [https://www4.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/NamndhandlingarArkiv/SamrumPortalArkiv_2020-2022.nsf/0/C1258B1600733279C1258530003818F1/\\$File/KoM_20200325_6_Bilaga.pdf?OpenElement](https://www4.goteborg.se/prod/Intraservice/Namndhandlingar/NamndhandlingarArkiv/SamrumPortalArkiv_2020-2022.nsf/0/C1258B1600733279C1258530003818F1/$File/KoM_20200325_6_Bilaga.pdf?OpenElement)

SCB (2025). *Första, andra och tredje generationen finländare 2024 och 2010*. Uppdrag: 269 519/898 318-1. Statistikmyndigheten SCB.

Pensionärerna (2025). Valtuusto: Ikäystävällisyydestä kunnan menestystekijä. *Eläkeläiset ry – Pensionärerna rf*, den 27 maj 2025. <https://elakelaiset.fi/valtuusto-ikaystavallisyysdes-ta-kunnan-menestystekija/>

WHO, World Health Organization (2016). *Creating age-friendly cities and communities: A tool for local policy-makers and planners*. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/334252/9789289052122-eng.pdf>

WHO, World Health Organization (2023). *National programmes for age-friendly cities and communities: A guide*. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240068698>

Bilagor

Bilaga 1

Webbenkät på finska

Mikä on mielestäsi tärkeää ikäystävällisen Göteborgin luomiseksi? (FINSKA) (2)

(Text på svenska följer längre ned på denna sida.)

Göteborgin kaupunki on osa Maailman terveysjärjestön (WHO) koordinoimaa ikäystävällisten kaupunkien maailmanlaajuisia verkostoa.

Osallistu vastaamalla kyselyyn, ideoi sekä jaa ajatuksiasi ikäystävällisen Göteborgin jatkotyöskentelyä varten!

Mitä vastauksillesi tapahtuu?

Vastauksista tehdään yhteenveto ja ne raportoidaan kaupunginvaltuustolle. Nyt voit osallistua ja antaa meille ideoita ja ajatuksia ikäystävällisen Göteborgin jatkotyöskentelyä varten. Vastaukset ovat nimettömiä.

Kysely on avoinna 5. elokuuta ja 30. syyskuuta 2024 välisenä aikana.

Jos sinulla on kysyttävää kyselystä tai olet kiinnostunut liittymään ikääntyvien göteborgilaisten, ns. tulevaisuuden kehittäjien viiteryhmään, ota yhteyttä: aldersvanliga@aldrevardomsorg.goteborg.se

Lisätietoja täältä: www.goteborg.se/aldersvanliga

Täältä voit lukea miten kaupunki käsittelee antamiasi tietoja: <https://goteborg.se/wps/portal/start/kommun-och-politik/kommunens-organisation/forvaltningar-och-namnder/aldre-samt-vard--och-omsorgsforvaltningen/sa-behandlar-aldre-samt-vard--och-omsorgsforvaltningen-personuppgifter>

1. Tietojesi käsittely (GDPR) tietosuojaja

Kysely toteutetaan Forms- lomakkeen avulla. Lomake täyttää tietosuojalle asetetut vaatimukset.

Ohjelma kerää automaattisesti tiedot lomakkeen täyttämisen ajankohdasta ja paikasta. Emme kuitenkaan tule käyttämään näitä tietoja osana analyysiamme. Muistutamme, että kysely on nimetön ja ettet kirjaa nimi, tai osoitetietojasi vastauksiisi. *

☐ Olen tietoinen siitä että vastaukseni säilytetään niin kauan kuin se on analyysin tekemiseksi välttämätöntä. Analyysin jälkeen vastaukseni poistetaan.

2. Kuinka ikäystävällinen Göteborg mielestäsi on? *

(skaala 1-7. 1= ei lainkaan ikäystävällinen, 7= kokonaan ikäystävällinen)

1

2

3

4

5

6

7

3. Kerro lyhyesti miksi valitsit valitsemasi numeron.

4. Mihin haluaisit Göteborgin panostavan tullakseen ikäystävällisemmäksi kaupungiksi?

Vastaus voi esimerkiksi sisältää tietoja liikkumisesta kaupungissa, viheralueiden saavutettavuudesta tai asumisesta. Voit kirjoittaa terveyspalvelujen saatavuudesta ja siitä, miten haluat ja voit osallistua yhteiskunnan toimintaan tai saada tarvitsemaasi informaatiota. Tai ehkä haluat kirjoittaa jostain aivan muusta?

5. Mihin osa-alueeseen tai osa-alueisiin on mielestänne tärkeintä keskittyä, jotta Göteborgista tulisi ikäystävällisempi kaupunki?

- ☐ **Asuminen** - Esimerkiksi mahdollisuus valita asuinpaikka ja -tapa. Turvallisuuden ja yhteisöllisyyden kokeminen.
- ☐ **Vapaaehtoistyö ja työelämä** - Esimerkiksi mahdollisuudet jatkaa työskentelyä eläkeiän saavutettuasi, mikäli haluaisit jatkaa.
- ☐ **Terveyspalvelut, hoito ja hoiva**
- ☐ **Tiedotus ja tiedottaminen** - Esimerkiksi tietoa siitä, mistä löytää informaatiota. Tieto on selkeää, helposti saatavaa ja ymmärrettävää. Että on helppo ottaa yhteyttä Göteborgin kaupunkiin.
- ☐ **Liikkuvuus** - Esimerkiksi mahdollisuudet liikkua kaupungissa kävellen, polkupyörällä, rollaattorilla, pyörätuolilla, rollaattorilla tai julkisilla liikennevälineillä.
- ☐ **Yhteiskunnan tuki ja palvelut** -Esimerkiksi mahdollisuus päästä kauppoihin, terveyskeskukseen, kirjastoon jne. Kyky ymmärtää ja hyödyntää tarjolla olevia palveluja.
- ☐ **Sosiaalinen osallistuminen ja osallistaminen** - Esimerkiksi mahdollisuus osallistua tapahtumiin ja tunne yhteisöllisyydestä sekä kunnioituksesta yhteiskunnassa.
- ☐ **Kaupunkiympäristö** - Esimerkiksi kaupunkiympäristöt ja viheralueet ovat helposti saavutettavissa, niissä on helppo liikkua ja ne tuntuvat turvallisilta.
- ☐ Annat

6. Merkiste vaihtoehdoista sopivin ikäjakauma. Minkä ikäinen olet?

- ☐ 1920-1929
- ☐ 1930-1939
- ☐ 1940-1949
- ☐ 1950-1959
- ☐ 1960-1969
- ☐ Annat

7. Sukupuoli

- ☐ Nainen
- ☐ Mies
- ☐ En halua vastata tähän
- ☐ Annat

8. Missä kaupunginosassa asut?

- ☐ **Centrum / Keskusta** (Majorna, Linné, Örgryte, Härlanda ja Göteborgin keskusta)
- ☐ **Hisingen**
- ☐ **Nordost / Koillisessa** (Angeredin keskusta, Agnesberg, Bergum, Eriksbo, Gunnilse, Gårdsten, Hammarkullen, Hjällbo, Linnarhult, Lövgärdet, Rannebergen, Bergsjön, Kortedala, Utby, Kviberg ja Gamlestaden)
- ☐ **Sydväst / Lounaisosassa** (Askim, Frölunda, Högsbo och Västra Göteborg)
- ☐ Annat

9. Miten sait tietää tästä kyselylomakkeesta?

- ☐ Sain postikortin kotiini
- ☐ Uutiskirje / sähköposti
- ☐ Yhteiskuntaluotsin (Invånarguide) kautta
- ☐ Senioreiden kohtaamispaikka
- ☐ Tutun tai sukulaisen kautta
- ☐ Sosiaalinen media
- ☐ Annat

**Frågelista för gruppintervjuer på finska
Ryhmähaastattelujen kysymysrunko**

1. Kaupunkiympäristö

- ☐ Miten suomenkielisyys näkyy, kuuluu ja tuntuu kaupunkiympäristössä, eli kaupungin julkisessa tilassa, kuten katukylteissä, infotauluissa tai mainonnassa?
- ☐ Kuinka hyvin suomenkieliset ikäihmiset voivat osallistua kaupunkisuunnitteluun ja päätöksentekoon – tarjotaanko esimerkiksi viranomaisviestintää ja osallistumismahdollisuuksia suomeksi?
- ☐ Millaisia tiloja (esim. kulttuurikeskuksia, kouluja, kokoontumispaikkoja) kaupungissa on suomea puhuville ikäihmisille, ja miten nämä tilat tukevat kielen käyttöä ja yhteisöllisyyttä?
- ☐ Miten suomenkielisyys ja ruotsinsuomalaisuus voisivat entistä paremmin näkyä ja kuulua kaupunkiympäristössä?

2. Liikkuvuus

- ☐ Saako liikkumismahdollisuuksista riittävästi tietoa suomeksi?
- ☐ Millä tavoin suomea puhuvien tarpeet otetaan huomioon kaupunkiympäristön opasteissa ja liikennemerkeissä, erityisesti alueilla, joissa suomenkielisiä on eniten?
- ☐ Kokevatko suomea puhuvat ikäihmiset esteitä tai turvattomuutta liikkessaan kaupungissa?

3. Asunnot

- ☐ Saako vanhushoidosta ja paikoista vanhustentalossa tietoa suomeksi?
- ☐ Miten vanhustenhoitoon liittyvää viestintää voisi kehittää?
- ☐ Miten suomenkielisyys ja siihen liittyvä kulttuuri näkyy suomenkielillä hoito- ja hoivakotien osastoilla?

4. Osallisuus ja inkluusio

- ☐ Miten kaupunki osallistaa ruotsinsuomalaisia ikäihmisiä?
- ☐ Miten kaupungin tulisi osallistaa suomenkielisiä entistä vahvemmin?

5. Yhteiskunnan tuki

- ☐ Minkälaista tukea kaupungin tulisi tarjota ruotsinsuomalaisille ikäihmisille? Missä se on onnistunut, missä epäonnistunut?
- ☐ Miten toimivat tulkkipalvelut?

6. Tiedotus ja viestintä

- ☐ Miten kaupunki viestii tapahtumista ikäihmisille suomeksi? Missä se on onnistunut, missä epäonnistunut?
- ☐ Minkälaisia haasteita tiedotukseen ja viestintään suomen kielellä liittyy?
- ☐ Miten suomenkielistä tiedotusta ja viestintää tulisi kehittää erityisesti ikäihmisille?